

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІНИ МІКРОТВЕРДОСТІ ПОКРИТТІВ НАНЕСЕНИХ МЕТОДОМ ЕІО

Новіков Р.В., Тимошенко М.Л., Бурзак Д.Є., здобувачі ВО

Науковий керівник – к.т.н., доцент Мартиненко О.Д.

(Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна.

The results of studying the change in microhardness of coatings applied by the method of electric spark treatment are considered.

Для отримання інформації про кінетику зміни мікротвердості і властивостей поверхневого шару після електроискрової обробки аналізували особливості формування покриття, оцінювали умови його кристалізації і характер зміни по глибині, а також рівень властивостей в перехідній і прилеглий до основи зонах (мал. 1). При обробці з числом проходів не більше трьох розкид значень мікротвердості структурних складових по глибині зони рівний від 30 до 50% величини шару покриття.

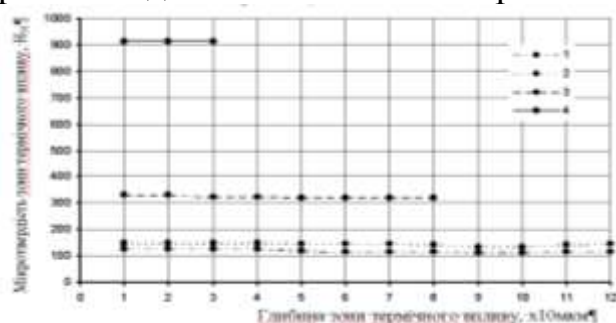

Рисунок 1. Зміна мікротвердості структурних складових по глибині шару при ЕІО (n=3):

1 - фериту (сталь 40X); 2 - перліту (сталь 40X); 3 - продукти розпаду легованого аустеніту (сталь 20X1M1Ф1ТР); 4 - цементит (легований чавун)

Покриття, нанесене за три проходи електроду, як правило, характеризується високою і однорідною твердістю. При використанні як анод сплаву 30X13 середній рівень мікротвердості склав Н₅₀ - 495, а розкид значень по глибині і периметру шару не перевищував 5%, що пов'язано з формуванням при ЕІО дисперсної структури в умовах його швидкої кристалізації.

У результаті проведених досліджень кінетики формування покриття можна зробити такий висновок щодо особливостей його формування: - поява метастабільних фаз, чистих металів Cr, Ti та їхніх карбідів; - утворення різноманітних дефектів кристалічної будови; - кристалізація твердих розчинів з хімічних елементів повітря (з азотом), аноду та катоду; - зміна фазового складу сплаву та концентрації цих фаз унаслідок пошарового формування й ефекту вибіркового випаровування; - відокремлення дисперсної структури. Це підтверджується дослідженнями мікроструктури і рентгеноструктурним аналізом. У низці випадків шари, що сформувалися, мають незначну пористість. При обробці за три проходи електродом вона не перевищує 5-8%. Зменшити пористість і отримати більший за товщиною шар покриття також можливо поєднанням ЕІО і ППД.

Список використаних джерел: 1. Мартыненко А.Д. Исследование распределения химических элементов в слое после электроискровой обработки //Сб. науч. тр.: Повышение надежности восстанавливаемых деталей машин.: – Харьков: ХГТУСХ, 1997. – С.140-146.

2. Мартыненко А.Д., Скобло Т.С., Сидашенко А.И. Исследование влияния химического состава анода на величину и качество слоя, восстановленного электроискровым методом. //Сб. науч. тр.: Повышение надежности восстанавливаемых деталей машин: - Харьков: ХГТУСХ, 1997. – С.75-81.